

Največja nesreča na morju

20. obletnica katastrofe „Titanica“

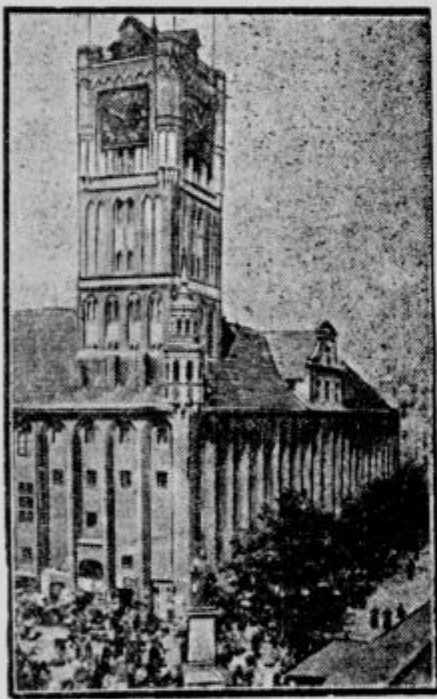
Pred dvajsetimi leti v noči 14. aprila 1. 1912 se je zgodila doslej največja nesreča na morju. Ogromna angleška potniška ladja »Titanica« je sredi Atlantskega oceana zadela na ledeno goro, 1635 ljudi se je potopilo z ladjo...

»Resitev« »Titanica«, vseh potnikov in posadke je triumf brezličnega brzjava in moderne tehnike —

Taka so bila prva poročila o tej strašni katastrofi. In ko so ljudje zadovoljni čitali te vesti v jutranjih listih, je ogromna ladja že ležala na morskem dnu.

Desetega aprila 1. 1912 je velikan »Titanica« zapustil pristanišče Southampton na svoji prvi prekoceanski vožnji v New York. Ves svet je z največjim zanimanjem zasledoval potek te vožnje, saj je bil velikan »Titanica« največja sploh doslej zgrajena potniška ladja, opremljena z najmodernejšimi aparati in obdana z neverjetnim luksuzom. Imela je 45.000 ton, dolga je bila 280 metrov in široka 30 metrov. Za udobnost potnikov so bile postavljene: posebne plavalne dvorane, igrališča za tenis, kolesarenje, gledališka dvorana in plešišče, bari in ekzotične kavarnice, sploh vse, kar si more zaželeti razvajeno milijonarsko dete. Poleg slave, da je največji in najbolj razkošno urejen parnik, si je na tej prvi vožnji hotel priboriti še slavo, da je tudi najbolj hitra ladja, priboriti si je hotel še »modri trak«. Zato so vozili po najbolj kratki prekoceanski liniji, ki se nahaja mnogo bolj severno od običajnih morskih poti. Ta pot je že sicer precej nevarna radi ledenih gor, ob tem letnem času pa je bila še bolj. A kaj se ne riskira, samo da se doseže hitrostni rekord!

Prva dva dni vožnje sta precej burna, tretjega dne pa je bilo morje mirno in z največjo brzino je parnik rezal morske valove. Postalo pa je kar nenadoma zelo mrzlo, znamenje, da je parnik prišel v območje ledene cone. Brezlični brzjava in drugih ladij poročajo o plavajočih ledenih gorah. Gospoda ravnatelj družbe »White Star Line« Bruce Ismay-a, ki se je osebno udeležil te rekordne vožnje, taka poročila ne motijo. Na vprašanje, ali naj se sedaj zmanjša hitrost, je smehljivo odgovoril: »Nasprotno! Mi hočemo in moramo čimprej prevoziti to nevarno ledeno cono!»

Znameniti stolp magistratnega poslopja v mestu Thorna se je pred par dnevi zrušil.

V nedeljo zvečer (14. aprila) vlada na ladji veselo in praznično razpoloženje. Posebno živahno je v svečani dvorani prvega razreda, kjer daje glavni ravnatelj banket vsem potnikom prvega razreda. Z nezmanjšano brzino drvi parnik skozi temno hladno noč.

Nenadoma zadoni z opazovališča klic: »Ledeni gore!« Zarometi zasvetijo in mečejo blesteče žarke po morskii gladini. Kakih 300 metrov pred ladjo obsevajo žarki konture mogočne ledene gore. Vstaviti ladjo, ali ji dati drugo smer, ni mogoče vsled hitrosti, ki jo parnik razvija. Še par trenutkov in ogromni parnik zadene z vso silo ob ledeno goro.

Sunek je bil silen, vendar ga niso povsod v enaki meri čutili. V elegantnih salonih postanejo pozorni šele takrat, ko so ponehali delovati stroji. Prestrašene potnike pa kmalu pomirijo lastniki, ki se niti sami še ne zavedajo, kako velika je nesreča. Kaj naj pa se tudi zgodi ladij, ki je zgrajena tako, »da se ne more potopiti!« Kmalu se vse zopet pomiri, lokali veselja in razbrzdano se napolnijo in veseljačenje znova prične. Solidnejši ali že utrjeni od plesa in pi-laje se podajo k počitku.

Poveljnik si je medtem ogledal škodo in je za vsak slučaj oddal brzjavne signale »C. qu. de« (Na pomoč, kdor more). Med smehom in veseljem so izvršili to povelje. Misel, da bi ogromnemu parniku »Titanica« mogla pretiti kaka nevarnost, se zdi vsem smešna.

Ze deset minut pozneje pa se vsi zavedajo nevarnosti, ki preti ladij. Vsled silnega trčenja z ledeno goro se je trup ladje razbil do poveljni-kovega mosta in voda je udrila v spodnje prostore. Sesalke ne morejo več obvladati vodnih mas in ladja pričenja toniti. Šele sedaj dajo znake skraj-ne nevarnosti S. O. S. Na 41°16' severne širine in 50°14' južne dolžine je kraj nesreče. Kje je pomoč?

Po dolgem klicanju se je končno javilo več ladij: »Frankfurt«, »Virginia«, »Caphathia«, »Baltic« in »Olimpiac«. Od vseh je najbližja »Carpa-thia«, 70 morskih milj od kraja nesreče, to je približno štiri do pet ur vožnje. Ali bo »Titanica« mogel tako dolgo zdržati?

Na ladji postaja nemir in strah, razburjenje vedno večje...

»Vsi potniki na krov!« donijo klici po vseh hodnikih, sirene tulijo, povelja se razlegajo v temni noči. Preplašeni in prestrašeni prihajajo potniki na krov. Mnogi v razkošnih večernih ob-

lekah, ženske v plesnih oblačilih z nakitom, drugi — prebujeni iz spanja — v spalnih oblekah. Ne-varnost je vsem jasna. Vse plane k rešilnim čol-nom. »Žene in otroci najprej!« Niso vsi dovolj pogumni, da bi skočili na rešilne čolne, ki jih morskii valovi neprestano zanašajo; mnoge mo-rejo s silo spraviti v čolne. Prvi čolni, prenapol-njeni, se kmalu prevrnejo, za ostale se razvije ogorčena borba. Z napetimi revolverji morajo mornarji zadrževati moške, da spravijo v čolne žene in otroke. Med moškimi, ki bi se hoteli naj-preje rešiti, je med prvimi glavni ravnatelj Ismayl.

Vse to vpitje in obupne klice nadkriljuje godba, ki pod vodstvom kapelnika Hatley igra do poslednjega trenutka. »Blizje k Tebi, moj Gospod!« je poslednja. S poveljniškega mostu daje povelj-nik Shmith poslednja povelja. V kabini za brez-lično telegrafijo oddaja požrtvovalni telegrafist Phillips neprestano poročila, dokler mu voda ne sega do prs.

Ob dveh zjutraj so ugasnile luči na ladij, ki se potaplja vedno bolj globoko, ko se nenadoma zasliši močna eksplozija iz strojnega oddelka in — »Titanica« ni več.

Iz tisoč grl se izvije en sam strašen krik v nočno temo. 1600 ljudi se bori z valovi in strašnim mrazom. Može v rešilnih čolnih prično peti, da

Andrew Mellon (levo), novi poslanik Združenih držav v Londonu, pri svoji nastopni avdijenci. Mellon je kljub svojim 78 letom najbolj vpliven ameriški politik in je bil do nedavna finančni minister. Njegovemu imenovanju za poslanika v Londonu pripisujejo radi tega tudi izredno važnost pri reševanju finančnih in gospodarskih problemov Evrope.

bi preupili obupne klice potaplajočih se nesreč-nežev. Le malo se jih more še rešiti v prena-polnjene čolne. Pa še od teh so večinoma težko ranjeni in premrzli. Do zore se podijo in s te-žavo vzdržujejo na površju nesrečni brodolomci med ledenimi gorami, vedno v nevarnosti, da jih te gore stisnejo in zdrobijo šibke čolne. Zjutraj se prikaže »Carpathia« in reši 705 ljudi, ki so edini preživeli katastrofo.

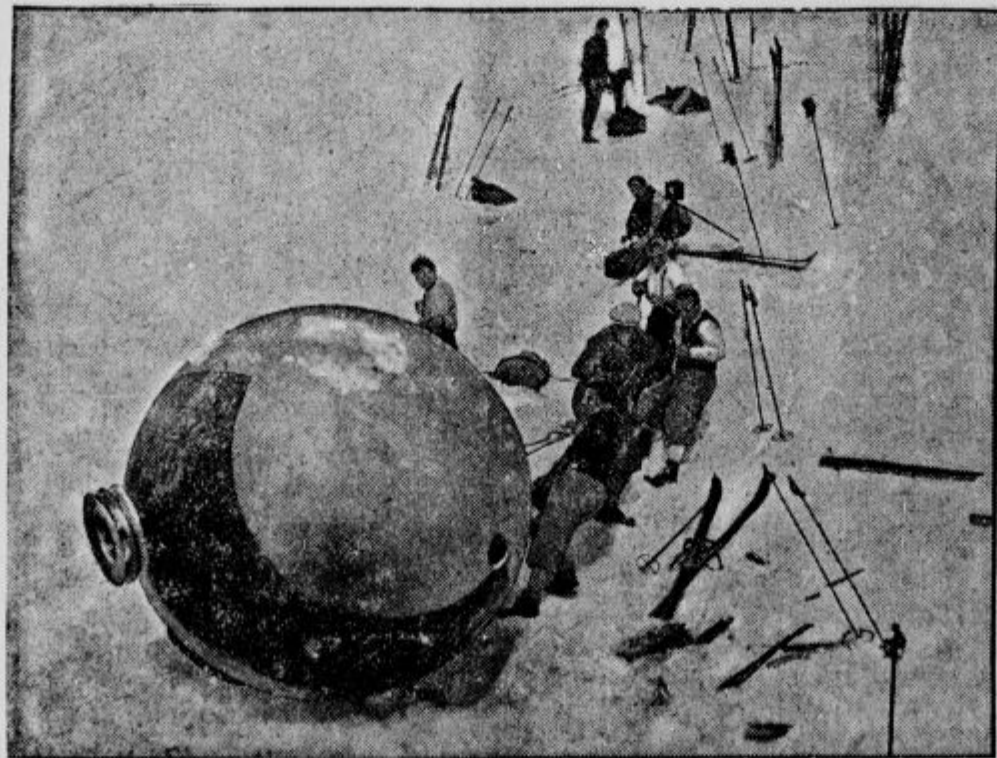
Od »Titanica« ni nobenega sledu več, samo mrtva trupla. Postal je žrtev — in z njim 1635 ljudi — neumnega pohlepa po rekordih, nepre-mišljenega vodstva, ki je na račun luksuza in udobnosti bogatašev zanemarilo izpopolnitev var-nostnih in reševalnih naprav.

Iz vatikanskega koledarja

Nedavno izišli »Annuario Pontificio« za leto 1932 vsebuje več zanimivih podatkov.

Sveti kolegij šteje 55 kardinalov, med kate-rimi jih je 26 Italijanov, 29 drugih narodnosti in so torej Italijani v manjšini. 15 kardinalskih mest je nezasedenih. Od pod papežem Leonom XIII. imenovanih kardinalov živi še samo eden; od Pija X. še devet.

Sveta stolica vzdržuje diplomatske zveze s 37 državami, v 22 državah ima apostolske delega-te. Pri Vatikanu ima svoja zastopstva 36 držav.

Piccardova gondola. Kakor smo poročali, je belgijska vlada sklenila prenesti gondolo, s katero je profesor Piccard poletel v stratosfero, v bruseljski muzej. Dela so bila precej težavna, ker je gondola obležala na robu ledenika Gurgi.

Prve slike iz poplavljenih pokrajin. Obširne pokrajine v Jugoslaviji, Madjarski in Romuniji so poplavljene. Najhujše je prizadeta Besarabija, ki je popolnoma odrezana od ostalega sveta. Koliko je človeških žrtev še ni znano. Rešilne ekspedicije so v mnogih vaseh našle otročičke in starčke, vse onemogle in gladne ter jih rešile gotove smrti.

„Če hočeš mir, pripravljaj mir“

Nova vojna morala - Kardinal Faulhaber o razorožitvi

Kardinal Faulhaber je imel o gornjem sledeč nagovor:

»Živimo na prelomu vekov, ki razpravlja z novega stališča tudi o vprašanju vojne in miru. Javno mnenje se mora prvo spremeniti. Moralna razorožitev mora iti pred dejansko. Nimb uniform propada, stare vojne popevke moremo položiti z mirno vestjo med staro muzejsko šaro. Vojško junaštvo ni edina oblika junaštva naše dobe.

Predvsem so tri dejstva, ki so opornice nove vojne morale.

1. Novodobna prometna tehnika omogoča, da se v 24 urah skliče mirovni odbor Društva narodov potom telefona ali tudi aeroplana, ali pa da se skliče mirovno razsodišče, ki mora odločati o sporu med dvema narodoma in se s tem izključi vmešavanje orožja. Novodobna tehnika je postala mirovno sredstvo, ki ga prejšnje dobe niso po-znale. V prejšnjih časih se je vsled tega moglo verovati, da se gre za pravičen in neizogiben vojni pohod. Danes pa mora človeštvo vse poizkusiti, da se le izogne vojni.

Atentator na predsednika nemške državne banke dr. Luthra. Takoj po atentatu so zaprli dr. Maksa Roosena, ki je priznal, da je pripravil in izvršil atentat. Trdi, da ni imel namena usmrtiti dr. Luthra (ki ga je samo lahko ranil), marveč, da je hotel javnost samo opozoriti na svoje spise proti fi-nančni politiki nemške vlade.

2. Novodobna tehnika je zavzela v vojni, pred-vsem kar se tiče plinske in zračne vojne, take forme, ki niso niti človeške in še manj krščanske. Novi vojni stroji spremenijo v kratkem času cele dežele v bojišča, morejo tako uničiti vsako živ-ljenje od igrišča do pojemajočega življenja v bolnišnici. Vojna s tako tehniko mora najti ko-nec sama v sebi!

3. Posledice vojne so tako strašne, da se ne morejo primerjati z edino dobroto vojne, ki ob-stoji v tem, da narod ščiti. Danes doživljamo sle-deče: gospodarska kriza prikipava do vrhunca, davki ljudi morijo, človeštvo je razdejano v svoji notranjosti, da mu je obupati. Kriza v gospodar-stvu je potegnula za seboj vojne zmagovalce in premagane. Politično mora vsaka država čuvati svojo suverenost in neodvisnost, gospodarsko pa so evropski narodi med seboj solidarno povezani in navezani drug na drugega. Iz tega sledi: Pred-pogoji za dovoljeno vojno so danes podani prav redko, ker more danes le ena vojna razrvati v se gospodarsko življenje. Zato moramo vzeti vprašanje razorožitve kar najresnejše. Vprašali bodo: Zakaj je Vaša morala bila včasih bolj ši-rokogrudna napram vojni? Odgovor: Ker včasih niso obstajale podlage današnje tehnike in ker se spori niso mogli tako hitro izravnavati, uni-čevalna moč vojne tehnike pa tudi ni bila tako grozna kot je danes.

Rimski pregovor: »Če hočeš mir, pripravljaj vojno«, moramo najstrožje preganjati. Brezmejna oboroževanja niso nikaka bramba in garancija za mir ampak pomenijo le pripravljenost za vojno. Zato mora mesto stare parole stopiti nova pa-rola, ki se glasi: »Kdor hoče mir, mora mir pri-pravljati!« in »Če hočeš mir, pripravljaj mir!«

Izdelovalnica ponareje-nega denarja - v ječi

V hamburškem zaporu se nahaja že več me-secev falzifikator Pilcke, da bi odsedel daljšo zaporno kazen radi ponarejevanja denarja. Ker je po poklicu mehanik, so ga zaposlili v delav-nici za izdelavo raznih ključavničarskih del. Nad-zorniki in pazniki so ga zelo hvalili vsled nje-gove izredne marljivosti. Izdeloval je z nekim drugim jetnikom model ladje. Delala sta zelo mar-ljivo in ostajala celo preko delovnega časa. Ko so nedavno pregledali model ladje, so na svoje pre-senečenje ugotovili, da sta oba kovala novce od pet mark, ki so bili sijajno izdelani. Za njuno marljivost so jih sedaj odlikovali vsakega še z dvema letoma ječe.

Človek brez domovine

V Zedinjenih državah se vrši že več mese-cev prava gonja na ljudi, ki nimajo zakonske pra-vice prebivati v Ameriki. Zanimiv je slučaj ne-kega Harryja Stevensona, ki so ga ob priliki neke take gonje prijeli. Oblasti se sedaj trudijo dognati, kam naj ga preženejo. On je rojen pred vojno kot nezakonsko dete neke Norvežanke v Alzaciji. Oče je bil Kanadec. Že kot otrok se je preselil v Ameriko in je med vojno služil nekaj časa v ameriški, pozneje v francoski in angleški armadi. Po rojstvu je Nemec, vendar je nemško poslanstvo odklonilo izdati mu potrebne dokumente, isto tako tudi predstavniki drugih držav. Če se ga nihče ne bo usmilil, bo moral preživeti svoje življenje v posebni koloniji za ljudi, ki so brez domovine.

V čestni železnici.

»Ni prav nič hudega. Moj mali se vedno joka na vse grijo, kadar opazi, da držim jermen v roklic

